

ધોરણ : 7

ગુજરાતી

પાઠ : 11

અભિબારી નોંધ

અભ્યાસ / સ્વાધ્યાય સોલ્યુશન

Sem : 2

અભ્યાસ

પ્રશ્ન: 1 નીચેના દરેક પ્રશ્નોના ઉત્તર માટે આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો
ઉત્તર શોધી તેનો કુમ - અક્ષર પ્રશ્નની સામે માં લખો :

(૧) 'અખબાર' શબ્દ મૂળ કઈ ભાષાનો છે?

ખ

(ક) ગુજરાતી

(ખ) અરબી

(ગ) હિન્ડી

(ઘ) સંસ્કૃત

૮

(૨) અંગત કે સંસ્થાલક્ષી સમાચારો અખબારો વિનામૂલ્યે છાપીને...

(ક) વાચકોને વિવિધ માહિતી પહોંચાડે છે.

(ખ) લોકોના હૃદયમાં પોતાની સારી છાપ ઉલ્લી કરે છે.

(ગ) પોતાનો સમાજધર્મ અદા કરે છે.

(ધ) માણસની જિજ્ઞાસા સંતોષે છે.

(૩) અખબારી નોંધ પ્રગટ કરાવવા માટે વિનંતીપત્ર કોને સંબોધીને
લખવો પડે?

૯

(ક) સંત્રીને (ખ) મંત્રીને (ગ) જંત્રીને (ધ) તંત્રીને

(૪) દરરોજ પ્રસિદ્ધ થતા સમાચારપત્રને શું કહે છે?

૫

(ક) દૈનિક સમાચારપત્ર

(ખ) પદ્ધવારિક સમાચારપત્ર

(ગ) સાપ્તાહિક સમાચારપત્ર

(ધ) માસિક સમાચારપત્ર

(૫) અંગ્રેજીમાં સમાચાર માટે કયો શબ્દ પ્રચલિત છે?

૧

(એ) NSEW

(બુ) NESW

(૨૮) NEWS

(ધ) NWES

પ્રશ્ન : 2 નીચેના દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર એક-એક વાક્યમાં આપો:

(1) તમારા ગામમાં ક્યાં ક્યાં અખબાર આવે છે?

➤ અમારા ગામમાં આ અખબારો આવે છે:

**‘દિવ્ય ભાસ્કર’, ‘ગુજરાત સમાચાર’, ‘સંદેશ’, ‘જનસત્તા’,
‘ગુજરાત મિત્ર’, ‘કુલછાબ’ અને ‘ટાઇમ્સ ઓફ ઇન્ડિયા’ વગેરે.**

(2) અખબારી નોંધ ક્યાં ક્યાં શીર્ષક હેઠળ છપાતી હોય છે?

➤ અખબારી નોંધ આ શીર્ષકો હેઠળ છપાતી હોય છે :

(1) સાહિત્યિક (2) ઈનામ-વિતરણ (3) વ્યાખ્યાન (4) ધાર્મિક

સમાચાર નોંધ (5) અવસાન મૃત્યુનોંધ / બેસણું (6) સર્વધર્મસભા

(7) વિવિધ સમાચાર વગેરે.

(3) સમાચાર પ્રકાશિત કરવા વિનંતીપત્ર કેને સંબોધીને લખવો પડે છે?

➤ સમાચાર પ્રકાશિત કરવા માટે વિનંતીપત્ર તંત્રીને સંબોધીને લખવો પડે છે.

(4) સમાચારો પ્રકાશિત કરવાના વિનંતીપત્રમાં કઈ કઈ વિગતો જરૂરી છે?

- સમાચારો પ્રકાશિત કરવાના વિનંતીપત્રમાં નીચેની વિગતો હોવી જોઈએ : (1) સમાચાર મોકલનાર વ્યક્તિ કે સંસ્થાનું નામ - સરનામું,
(2) સમાચાર નોંધ પ્રકાશિત કરવાની તારીખ,
(3) સમાચાર નોંધના વિભાગનો શક્ય હોય તો ઉલ્લેખ,
(4) સમાચાર વિષયક પુરાવાના કાગળ,
(5) સમાચાર મોકલનારની સહી,

(5) અખબારી નોંધ લખતી વખતે કયા પાંચ 'W' દ્વારા માનુષીય રાખવા જરૂરી છે?

- અખબારી નોંધ લખતી વખતે યાદ રાખવાના પાંચ 'W':
 - (1) શું? (What),
 - (2) ક્યાં? (Where),
 - (3) ક્યારે? (When),
 - (4) શા માટે? (Why),
 - (5) કોણે ? (કોની સાથે બનાવ બન્યો?) (Who).

સ્વાધ્યાય

પ્રશ્ન: 1 તમારી શાળામાં યોજાનાર 'ગણિત-વિજ્ઞાન પ્રદર્શન' ની અખબારી નોંધ પ્રગટ કરાવવા માટેનો વિનંતીપત્ર સમાચારપત્રના તંત્રીને લખો.

ઉત્તર :

તા. 5 – 1 -

15

માનનીય તંત્રીશ્રી,
‘લોકસત્તા’ ઈનિક,
સુખાપર ચોક, વરલી,
રાજકોટ.

આપના લોકપ્રિય ઐનિકમાં ‘શહેરના કાર્યક્રમો’ ની કોલમમાં
તા. 6-1-2015 ના રોજ પ્રકાશિત કરી આભારી કરશોજ.
આભાર સહ.

આપનો

વિશ્વાસુ,

અજય

પંડ્યા

બીડાણ : અખબારી નોંધ

શારદા વિદ્યાલય, રાજકોટના ઉપક્રમે 'ગણિત-વિજ્ઞાન

પ્રદર્શન'નું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે. આ પ્રદર્શન સવારે 9:00 વાગ્યે જાણીતા ગણિતજ્ઞ વૈઘસાહેબના હસ્તે ખુલ્લું મુકાશે. 6 જાન્યુઆરીથી 9 જાન્યુઆરી સુધી સવારના 9:00 થી સાંજના 5:00 વાગ્યા દરમિયાન પ્રદર્શન ખુલ્લું રહેશે.

પ્રશ્ન: 2 સૂચના પ્રમાણે કરો :

(1) નીચેના શબ્દોને શબ્દકોશના કમમાં ગોઠવો :

ટપાલ, ટેલિવિઝન, ઈ-મેઇલ, મોબાઇલ, ફુત, અખબાર, કબૂતર

➤ અખબાર, ઈ-મેઇલ, કબૂતર, ટપાલ, ટેલિવિઝન, ફુત, મોબાઇલ

(2) ઉપરના શબ્દોને તેમની શોધના વિકાસકરમમાં ગોઠવો.

➤ કબૂતર, ફુત, ટપાલ, અખબાર, ટેલિવિઝન, ઈ-મેઇલ, મોબાઇલ

(3) આ કમમાં ગોઠવાયેલા શબ્દોની મદદથી બે-બે વાક્યો લખો.

પ્રાચીનકાળમાં સંદેશા લાવવા-લઈ જવા કબૂતરોનો ઉપયોગ થતો હતો. તે અદભુત સ્મરણશક્તિ અને દિશાજ્ઞાન ધરાવે છે. એ જમાનામાં એક રાજ્યમાંથી બીજા રાજ્યમાં છૂપી બાતમી લાવવા કે લઈ જવા કુતોનો ઉપયોગ થતો હતો. એ પણી એક ઠેકાણેથી બીજે ઠેકાણે કાગળપત્રોની વહેંચણીની વ્યવસ્થા, ટપાલ ખાતા મારકતે ઊભી કરવામાં આવી. ટપાલી ઘેરઘેર જઈને ટપાલ વહેંચે એ વ્યવસ્થા આજે પણ પ્રચલિત છે. છાપકામનાં ચંત્રો શોધાયાં એટલે અમબારો

શરૂ થયાં. માહિતી, મનોરંજન અને શિક્ષણ આપતાં ટેલિવિઝન સૌથી વ્યાપક, ઝડપી અને પ્રભાવક આધુનિક સાધન છે.

ઈ-મેઇલથી લેખિત માહિતી એક જગ્યાએથી બીજુ જગ્યાએ શ્રોતી જ વારમાં પહોંચાડી શકાય છે. ભારતમાં મોબાઇલ ફોનની શરૂઆત ઈ. સ. 1993માં થઈ. મોબાઇલ ફોનસેવા માટે તારના જોડાણની જરૂર નથી હોતી. આ ટેલિફોન સેવા માઇક્રોવેન રેડિયો તરંગો દ્વારા ચાલે છે.

(4) આ વાક્યોને એક ફકરા સ્વરૂપે ગોઠવી વર્ગસમક્ષ વાંચન કરો.

► પ્રાચીનકાળમાં સંદેશા લાવવા-લઈ જવા કબૂતરોનો ઉપયોગ થતો હતો. તે અદભુત સ્મરણશક્તિ અને દિશાજ્ઞાન ધરાવે છે. એ જમાનામાં એક રાજ્યમાંથી બીજા રાજ્યમાં છૂપી બાતમી લાવવા કે લઈ જવા દૂતોનો ઉપયોગ થતો હતો. એ પછી એક ઠેકાણેથી બીજે ઠેકાણે કાગળપત્રોની વહેંચણીની વ્યવસ્થા, ટપાલ ખાતા મારફતે ઊભી કરવામાં આવી. ટપાલી ઘેરઘેર જઈને ટપાલ વહેંચે એ વ્યવસ્થા આજે પણ પ્રચલિત છે. છાપકામનાં યંત્રો શોધાયાં એટલે

અખબારો શરૂ થયાં. માહિતી, મનોરંજન અને શિક્ષણ આપતાં
ટેલિવિઝન સૌથી વ્યાપક, ઝડપી અને પ્રભાવક આધુનિક સાધન છે.

ઈ-મેઇલથી લેખિત માહિતી એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ
થોડી જ વારમાં પહોંચાડી શકાય છે. ભારતમાં મોબાઇલ ફોનની
શરૂઆત ઈ. સ. 1993માં થઈ. મોબાઇલ ફોનસેવા માટે તારના
જોડાણની જરૂર નથી હોતી. આ ટેલિફોન સેવા માઇક્રોવેન રેડિયો
તરંગો દ્વારા ચાલે છે.

પ્રશ્ન: ૩ અખબારોમાં આવતા નીચે મુજબના શબ્દો વિશે જાણકારી મેળવો અને લખો.

જહેર નિવિદા, સંવાદદાતા, સંક્ષિપ્ત, અનુસંધાન, કમશઃ, ઈનિક,
પૂતિ, તંત્રી, લેખક, પત્રકાર, જહેરખબર, નિવેદન, પ્રસિદ્ધ,
સાફ્ટાઉફ

- **જહેર નિવિદા :** સરકાર કે પબ્લિક સેક્ટર દ્વારા કોઈ કામ કે
વસ્તુના અંદાજિત ખર્ચ માટેનાં ટેન્ડર મેળવવા
કરતી જહેરાત.

સંવાદદાતા : અખબારનો પ્રતિનિધિ. ત વિવિધ કોલમો માટે વિગતો એકઠી કરે છે. તે સંબંધિત વ્યક્તિઓ સાથે સંવાદ કરીને પણ વિગતો મેળવે છે.

સંક્ષિપ્ત : વિસ્તૃત હકીકતને સંક્ષેપમાં રજૂ કરવા આ શબ્દપ્રયોગ થાય છે.

અનુસંધાન : એક પાના પર સમાચાર ન સમાય ત્યારે સમાચારનો બાકીનો ભાગ બીજા પાના ઉપર મૂકતાં તે પાનાનો નંબર 'અનુસંધાન' તરીકે આપવામાં આવે છે.

કમશ: કોઇ સમાચાર, વિગત, વાર્તા કે લેખ એક જ અંકમાં પૂરાં ન થઈ શકે ત્યારે તેને આગળના અંકમાં ચાલુ રાખવા માટે 'કમશ' શબ્દ વપરાય છે.

દૈનિક: દરરોજ પ્રગાહ થતું સમાચારપત્ર.

પૂર્તિ : સમાચારપત્ર સાથે પૂરક લખાણ (પૂર્તિ) તરીકે ઉપાતો વિશેષ સામગ્રીવાળો અંડ. એ.ટ., રમતગમત, ધર્મ, લી, સિનેમા, વ્યાપાર વગેરે સંબંધિત વિશેષ પૂર્તિ

તંત્રી: અખબારની જગ્યા, વાચકોની રૂચિ, સમાચારની અગત્ય
વગેરેને ધ્યાનમાં લઈને આવેલ સમાચાર પ્રસ્તિક કરતાં
પહેલાં મઠારવા પડે છે, આ કાર્ય કરનાર વ્યક્તિને 'તંત્રી'
કહે છે.

લેખક (ક્રાલમિસ્ટ): સમાચારપત્રમાં આરોગ્ય, જ્યોતિષ,
ગૃહજીવન, રમતો વગેરે વિશે નિયમિત
રીતે લખનાર.

પત્રકાર (જર્નાલિસ્ટ) : સમાચારપત્રનો પ્રતિનિધિ કે સંવાદદાતા.

જાહેરખબર : લોકો પોતાના અંગત કામ અંગે અને ઉત્પાદકો પોતાનાં ઉત્પાદનો માટે છાપામાં જાહેરાત આપે છ. આ જાહેરાતો લભ્યવિષયક', 'નોકરી જોઈએ છ', 'મકાન વેચવાનું છે' વગેરેને લગતી અને વિવિધ ઉત્પાદનો સંબંધી હોય છે.

નિવેદન : કોઈ વ્યક્તિ કે સંસ્થા, કોઈ બાબત અંગે ઝુલાસો કે અભિપ્રાય જાહેર રીતે રજૂ કરે તને 'નિવેદન' (સ્ટેટમેન્ટ) કહે છે.

પ્રસિદ્ધ : સમાચારપત્રમાં જહેર કરવાની વિગતને 'પ્રસિદ્ધ કરવી' કે 'પ્રકાશિત કરવી' કહે છે.

સાપ્તાહિક : જે અખબાર કે સામાચિક દર સપ્તાહે પ્રસિદ્ધ થાય તને 'સાપ્તાહિક' કહે છે.

પ્રશ્ન: 4 નીચેના શબ્દોના વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો આપો :

(1) સંતોષ x અસંતોષ	(2) આનંદ x શોક
(3) ધાર્મિક x અધાર્મિક	(4) સમાન x અપમાન
(5) સામાજિક x અસામાજિક	(6) મૃત્યુ x જીવન
(7) શૈક્ષણિક x બિનશૈક્ષણિક	(8) આવક x જાવક

**પ્રશ્ન: 5 એક પત્રકાર તરીકે તમે કોઈક વ્યક્તિને મળો, તો તને
કેવા પ્રશ્નો પૂછીને માહિતી એકત્રિત કરશો? પ્રશ્નો તૈયાર કરો.**

- એક પત્રકાર તરીકે મારે કોઈ વ્યક્તિને મળવાનું થાય તો હું
સાહિત્યકારને મળવાનું પસંદ કરું. તેમને નીચે પ્રમાણેના પ્રશ્નો
પૂછીને માહિતી એકત્ર કર્યું:
 - ❖ તમારું નામ શું છે?
 - ❖ તમે કેટલો અભ્યાસ કર્યો છે?
 - ❖ તમારા બાળપણનો તમારા ઘડતર પર શો પ્રભાવ રહ્યો છે?

- ❖ તમે કયો વ્યવસાય કરો છો?
- ❖ તમારાં માતાપિતાએ તમારા ઘડતરમાં શો ફાળો આપ્યો છે?
- ❖ તમે કયાં કયાં વર્તમાનપત્રો વાંચો છો?
- ❖ એ વર્તમાનપત્રોની સામાજિક જવાબદારી વિશે તમારે શું કહેવું છે?
- ❖ એ સિવાય કારકિદી, સિદ્ધિઓ, કુટુંબજીવન, સમાજજીવન તેમજ સાહિત્યક્ષેત્રે એમના પ્રદાન વિશે પણ હું તેમને પ્રશ્ન પૂછું.

THANKS

SUBSCRIBE

A red rectangular button with white text. On the left is the YouTube play button icon. To its right is the word "SUBSCRIBE" in a bold, white, sans-serif font. To the right of "SUBSCRIBE" is a small white bell icon with a black outline. A small white cursor arrow points towards the center of the button.